

О.В.Кеба, І.М.Конет, Л.А.Онуфрієва

Наукова діяльність Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка у 2010 році

У 2010 році науково-дослідна, дослідно-експериментальна та інноваційна діяльність колективу університету була організована на 51 кафедрах, у 12 науково-дослідних центрах, 25 науково-дослідних лабораторіях, докторантурі та аспірантурі. Важливу роль у цьому процесі відігравали 17 наукових шкіл. Науково-дослідну та дослідно-експериментальну діяльність здійснювали 766 науково-педагогічних працівників, 13 наукових працівників, 164 аспіранти і докторанти, а також у рамках НДРС понад 80 відсотків загальної чисельності студентів і магістрантів. Серед тих, хто виконував найважливіші наукові проекти, – 62 доктори наук, професори та 301 кандидати наук, доцентів. Кількість викладачів, які працюють над докторськими дисертаціями, становить 90 осіб. 270 осіб зайняті підготовкою кандидатських дисертацій.

Загалом силами науково-педагогічних і наукових працівників університету розроблялось 73 колективних теми, 3 держбюджетних, 4 госпдогівірних і грантових науково-дослідних проектів, які були спрямовані на дослідження важливих теоретичних і прикладних проблем, написання докторських і кандидатських дисертацій, підручників, навчальних посібників і методичних розробок. Із державного бюджету на виконання запланованих (продовжуваних) тем було виділено 281,7 тис. грн. Обсяг фінансування наукових проектів за рахунок всеукраїнських і міжнародних грантів – 141,0 тис. грн.

В університеті успішно функціонує аспірантура і докторантура. Загальна чисельність докторантів і аспірантів університету склала відповідно 6 осіб і 158 осіб, у тому числі 77 аспірантів денної форми навчання та 81 – заочної форми навчання. Державну стипендію отримують 6 докторантів і 77 аспіранти університету денної форми навчання. На стипендії впродовж звітного року з державного бюджету було виділено 1165,947 тис. грн.

За звітний рік аспірантами і викладачами – випускниками аспірантури й здобувачами наукових ступенів здійснено захист 4 докторських та 32 кандидатських дисертацій. Результативність аспірантури за 2010 р. склала 34,4 %.

Значна робота здійснювалася в університеті у напрямку підготовки та видання наукової продукції. Загалом за результатами наукової діяльності колективу університету в 2010 році опубліковано 2820 одиниць наукових,

науково-методичних і навчально-методичних праць проти 2469 у 2008 р. і 2511 у 2009 р. Серед публікацій – 38 монографій і книг; 1 підручник, 154 навчальних і навчально-методичних посібників (19 – з грифом МОН України), 66 методичних розробок, 57 наукових збірників та 2504 статті (1498,9 др.арк.).

З ініціативи і на базі університету в 2010 році було проведено 29 наукових форумів (у 2009 р. – 23), у тому числі 15 міжнародних, 12 всеукраїнських і 2 регіональних.

Упродовж 2010 року за кордоном побувало 72 наукових і науково-педагогічних працівників, в тому числі 9 з метою стажування та підвищення кваліфікації; 2 – викладацької роботи; 40 – для участі в міжнародних конференціях і семінарах, 21 – для проведення наукових досліджень.

Підвищення кваліфікації здійснили 119 науково-педагогічних працівників університету: 52 з гуманітарного та соціально-економічного циклів, 49 з професійної та практичної підготовки, 18 з природничо-наукового циклу. Підвищення кваліфікації у формі стажування на базі вищих навчальних закладів України пройшли 93 особи, в наукових установах НАН України – 12 осіб, у системі НАПН України – 4 осіб, 9 осіб – на базі закордонних закладів освіти і наукових установ та 1 особа – навчання за кордоном.

Фундаментальні дослідження у галузі природничих, суспільних і гуманітарних наук

У 2010 році в університеті здійснювалося виконання трьох наукових проектів, що фінансувалися з державного бюджету. У межах проведених досліджень отримані значні наукові результати.

1. “Управління процесами формування фахових компетентностей майбутніх учителів фізико-технологічного профілю в умовах Євроінтеграції”. Мета проекту полягає в теоретичному обґрунтуванні, апробації та практичному впровадженні методології управління процесом формування професійних компетентностей майбутніх учителів фізико-технологічних спеціальностей.

Впроваджено (Україна, Болгарія, Росія, Словаччина, Молдова) технологічні схеми створення цільових освітньо-професійних програм підготовки майбутнього фахівця; спроектовано дидактичну модель управління дієвою (на компетентнісному та світоглядному рівнях) фаховою підготовкою майбутніх учителів природознавчо-математичної та технологічної освітніх галузей на засадах впровадження особистісно орієнтованих, пошуково-

креативних схем навчання, відповідно до вимог двоступеневої освіти (бакалавр, магістр), створено інноваційні сценарії орієнтування навчального процесу (в аспектах методології, методик та технологій) на досягнення прогнозованих (за критеріями найвищої цінності) професійних якостей майбутнього фахівця.

За результатами дослідження опубліковано підручник для студентів вищих навчальних закладів “Методика і техніка навчального фізичного експерименту в основній школі” (авторський колектив – П.С.Атаманчук, О.І.Ляшенко, В.В.Мендерецький, О.М.Ніколаєв; Кам’янець-Подільський, 2010) і низку навчальних і навчально-методичних посібників:

1. Атаманчук, П. С. Дидактичне забезпечення семінарських занять курсу методики викладання фізики (загальні питання): навчально-методичний посібник / П. С. Атаманчук, О. М. Семерня, Т. П. Поведа. – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 392 с. (рекомендовано МОН України).

2. Атаманчук, П. С. Інтегрований курс безпеки життєдіяльності (теоретичні основи). / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук, О. Г. Чорна. – Кам’янець-Подільський, 2010. – 285 с. (рекомендовано МОН України).

3. Атаманчук, П. С. Безпека життєдіяльності та охорона праці (Практичний курс). / П. С. Атаманчук, В. В. Мендерецький, О. П. Панчук. – Кам’янець-Подільський, 2009. – 152 с. (рекомендовано МОН України).

4. Атаманчук, П. С. Збірник завдань з фізики для тематичного та підсумкового контролю. / П. С. Атаманчук, І. В. Оленюк – Гусятин, 2009. – 192 с. (рекомендовано МОН України).

5. Атаманчук, П. С. Планування та виконання науково-методичних проєктів (курсова, дипломна, магістерська та дисертаційна роботи, наукова публікація): методичні рекомендації / [укладачі: П. С. Атаманчук, Ю. В. Гнатюк, Ц. А. Криськов, А. М. Кух, В. С. Щирба] – Кам’янець-Подільський : Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 28 с.

6. Пташнік, Л. І. Портфоліо педагога: систематичний підхід, критичний аналіз, поширення досвіду: Методичний посібник. / Л. І. Пташнік, О. В. Пташнік – Кам’янець-Подільський : ПП “Медобори-2006”, 2010. – 64 с.

7. Пташнік, Л. І. Основи матеріалознавства: Навчальний посібник / Л. І. Пташнік, П. В. Дмитренко – Кам’янець-Подільський: Думка, 2010. – 84 с.

2. При виконанні держбюджетної науково-дослідної теми **“Проблеми історії Поділля середини XVII – початку XX ст.: джерелознавчий та**

історіографічний аспекти” отримано такі результати:

Здійснено роботу з вивчення печаток-матриць із сфрагістичної частини колекції Музею Шереметьєвих (м.Київ), що використовувались у діловодстві й приватному листуванні на теренах Поділля наприкінці XVIII – середини XX ст., а згодом стали предметами колекціонування. Зокрема, було проведено детальний опис кожної із печаток, з’ясовано їх приналежність державній установі чи приватній особі, здійснено їх аналіз на тлі історичної епохи як матеріальних свідків свого часу. У ході підготовки книги до друку було укладено додатки, що включали роз’яснення окремих історичних термінів.

Виконано порівняльний аналіз і підготовку до друку описів Поділля кінця XVIII – початку XIX ст. Карла Екстера із фондів відділу рукописів Російської національної бібліотеки (м.Санкт-Петербург) і Держархіву Хмельницької області.

Виявлено і всебічно проаналізовано історіографічні джерела (праці вчених-істориків, матеріали їхньої творчої лабораторії, що дозволило визначити головні тенденції та реконструювати історіографічний процес на Поділлі в новітній період історії, зокрема, в частині вивчення історії регіону. Уперше було використано архівні матеріали персональних фондів Л.Коваленка й О.Крижанівського із Кам’янець-Подільського міського архіву, архіву Кам’янець-Подільського національного університету.

Основні положення і результати першого етапу дослідження оприлюднено в монографії А.Задорожнюка “Подільські печатки кінця XVIII – середини XX ст. (за матеріалами сфрагістичної колекції музею Шереметьєвих)” (16,75 др. арк.), розділі “Розвиток історичної науки на Хмельниччині у 1920-х – на початку 2000-х рр.” колективної монографії (1,8 др. арк.), навчальному посібнику з історичного краєзнавства (4,2 др. арк.), а також в 19 статтях в академічних збірниках і збірниках матеріалів наукових конференцій (11,2 др. арк.). Загальний обсяг публікацій, які опубліковані за матеріалами досліджень, становить 38,13 др. арк.

3. За результатами виконання проекту **“Дослідження сучасного стану стилістичної системи української мови як національної”** отримано такі результати.

Коваленко, Б. О. Стилістично знижена лексика в мові сучасної української публіцистики: монографія / Б. О. Коваленко – Кам’янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2010. – 160 с. – Бібліогр. С. 146-159:

У монографії з’ясовано мовні особливості й екстралінгвістичну зумовленість публіцистичного стилю, показано джерела формування та попов-

нення стилістично зниженої лексики в мові сучасної української публіцистики, схарактеризовано особливості вживання в мові газет стилістично зниженої лексики (розмовної, просторічної, жаргонної, діалектної), простежено функціонування найчастотніших типів словотворення стилістично зниженої лексики у ЗМІ, виявлено функції стилістично зниженої лексики в авторській мові газетних матеріалів.

Беркешук, І. С. Структура словотвірних парадигм іменників у сучасній українській мові (назви знарядь праці, частин тіла, металів): монографія / І. С. Беркешук. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2010. – 160 с.:

У монографії встановлено типові словотвірні парадигми лексико-семантичних груп іменників у сучасній українській мові; виокремлено блоки словотвірної парадигми за частиномовною належністю дериватів та виділено структурні типи словотвірних парадигм залежно від кількості таких зон; розкрито специфіку словотвірної поведінки назв знарядь праці, частин тіла і металів та визначено основні мовні й позамовні чинники, що впливають на дериваційний потенціал твірних.

Опубліковано колективну монографію “Вища педагогічна освіта і наука України: історія, сьогодення та перспективи розвитку. Хмельницька обл.” / ред. рада вид.: В. Г. Кремень (гол.) [та ін.]; редкол. тому: О. М. Завальнюк (гол.) [та ін.]. – К. : Знання України, 2010.

Монографія – одна із серії книг, присвячених комплексному аналізу педагогічної освіти і науки в Україні. Характерні риси педагогічної освіти Хмельницької області висвітлюються в площині історії розвитку, природно-географічних і екологічних умов Хмельницької області. Послідовно розкрито багатство інтелектуально-культурного потенціалу краю в єдності науки і культури. Простежено історичний розвиток педагогічної освіти Хмельницького краю, показаний громадсько-педагогічний рух у ХХ столітті, боротьба передових сил за перетворення педагогічної освіти і науки Хмельницької області на демократичних засадах.

Опубліковано низку навчальних посібників з грифом МОН України:

Попович, А. С. Українська мова в засобах масової комунікації: навчально-методичний комплекс / А. С. Попович, Л. М. Марчук. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2010. – 359 с.; Буракова, С. О. Дипломне проектування. Розділи з охорони праці: навчальний посібник / С. О. Буракова, М. П. Супрович, І. С. Беркешук, К. В. Замойська, В. І. Дуганець, Т. М. Супрович; за ред. С. О. Буракової. – Кам'янець-Подільський : ПП “Медобори-2006”, 2010. – 360 с.; Марчук, Л. М. Словник актуальної

фахової термінології / Л. М. Марчук, А. С. Попович; за ред. Л. М. Марчук. – Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О.А., 2010. – 75 с.

Перспективні прикладні дослідження

Спосіб створення захисту радіоелектронної апаратури літальних апаратів від дії електромагнітного імпульсу (Автори: О.М.Воробйов, М.Г.Курило, В.М.Гераськін).

Основні характеристики, суть розробки: Спосіб створення захисту радіоелектронної апаратури літальних апаратів від дії електромагнітного імпульсу, при якому виявляють факт застосування електромагнітного імпульсу за допомогою приладів спостереження на літальному апараті, виконують екранування за допомогою обшивки фюзеляжу і між внутрішніми екранами та пристроями захисту виводів, який відрізняється тим, що додатково виконують нейтралізацію внутрішніх струмів за допомогою приладів захисту при цьому прилади захисту встановлюють для кожної системи (елемента) літального апарата. Корисна модель відноситься до сфери захисту радіоелектронної апаратури літальних апаратів від дії електромагнітного імпульсу автоматики і може бути використана в засобах захисту радіоелектронної апаратури. Економічна привабливість визначається можливостями практичного застосування в системах захисту радіоелектронної апаратури літальних апаратів від дії електромагнітного імпульсу.

Пневматичний привід системи гальмування мобільно-енергетичного засобу (Автори: А.М.Божок, В.П.Кримський).

Пневматичний привід системи гальмування мобільно-енергетичного засобу, що містить джерело стисненого повітря, корпус, кришку і основну діафрагму, утворюючі порожнину, безпосередньо сполучену з джерелом, пружину, установлену між основною діафрагмою й корпусом, і шток, з'єднуючий основну діафрагму з гальмом, який відрізняється тим, що він додатково обладнаний двома, центральною і периферійною, концентрично розміщеними діафрагмами, установленими в корпусі співвісно з основною діафрагмою, причому основа центральної діафрагми з'єднана з пружиною і штоком, а основа периферійної діафрагми додатковими, розміщеними через 120°, трьома тягами – з основою основної діафрагми, при цьому порожнина, утворена корпусом, центральною, периферійною і основною діафрагмами, із джерелом стисненого повітря сполучається додатково установленою пневмолінією безпосередньо, а порожнина, утворена корпусом, кришкою і основою діафрагмою, – через пневмолінію і додатково установлений регулюючий дросель. Економічна привабливість ви-

значається можливостями практичного застосування в проектах Міністерства оборони України.

Лічильник сипучих матеріалів (Автори: О.М.Воробйов, М.Г.Курило, В.М.Гераськін).

Лічильник сипучих матеріалів містить замкнений конвеєр з привідним і натяжним механізмами, перетворювач ваги сипучого матеріалу у пропорційний сигнал і інтегратор, зв'язаний з привідним механізмом і перетворювачем, який відрізняється тим, що в ньому додатково встановлено гідравлічний демпер з регулюючим дроселем, з'єднаний з натяжним механізмом, а перетворювач виконаний у вигляді натяжного механізму, а інтегратор – у вигляді корпусу з установленим в ньому з можливістю обертання підпружиненим диском, ролик з механізмом переміщення, взаємодіючим з диском, причому ролик виконаний сферичним, зрізаним з двох боків конусним протилежно розміщеними заглибленнями і установлений на сферичну вісь, а механізм переміщення виконаний у вигляді тяги, кінематично зв'язаної з натяжним механізмом і сферичною віссю й додатково установлений шліцьовий вал із зубчастою передачею, одне із коліс якої з'єднано з додатково установленим покажчиком ваги сипучого матеріалу, а друге посаджено на шліцьовий вал з обмеженим уздовж осі ходом, оснащений шпильковою втулкою, з можливістю обертання і переміщення вздовж вала і фрикційної взаємодії із сферичним роликом. Економічна привабливість визначається можливостями практичного застосування в різних галузях промисловості.

Транспортер для перевезення поранених, хворих і легкопошкоджуваних вантажів (Автори: В.М.Гераськін, А.М.Божок).

Транспортер для перевезення поранених, хворих і легкопошкоджуваних вантажів, що містить раму, розміщені на ній кабіну, вантажну платформу, силову установку і передачу, ходову частину з установленим на ній гусеничним ланцюгом, взаємодіючі з ним ведучі і напрямні колеса, підтримуючі і зв'язані через торсіонну підвіску, опорні котки, який відрізняється тим, що він додатково оснащений двома двоплечними важелями, відновлювальною пружиною і гідравлічним демпфером з регульованим дроселем, причому важелі своїми середніми точками шарнірно установлені на рамі, верхні плечі важелів зв'язані шарнірно один з другим через відновлювальну пружину і демпфер, а нижні приєднані до кінців підвіски у вигляді додаткової установлені пружної стрічки, на якій закріплено опорні котки. Економічна привабливість визначається можливостями практичного застосування в проектах Міністерства оборони України та цивільній медицині.

Пристрій для захисту систем опалення та водопостачання від розморожування (Автори: А.М.Божок, В.П.Кримський).

Пристрій для захисту систем опалення та водопостачання від розморожування, що містить вентиль з нерухомою кришкою, рухомим шпинделем з обмежувачем переміщення, золотником і пружним елементом, з'єднаним різьбою з кришкою, нерухоме сидло, що взаємодіє через пружний елемент і золотник зі шпинделем, який відрізняється тим, що в ньому додатково установлений диференціюючий датчик температури, виконаний у вигляді двох сильфонів, з'єднаних один з другим першим рухомим фланцем, а другий торець першого сильфона зв'язаний з нерухомим фланцем, і установлених у напрямній, розміщений усередині другого сильфона третій сильфон, з'єднаний одним торцем з першим рухомим фланцем, а другим торцем з другим рухомим фланцем і вихідною тягою, з якими зв'язаний другий торець другого сильфона, а також установлений четвертий сильфон, усередині якого розміщений перший сильфон, при цьому торець четвертого сильфона жорстко зв'язаний з нерухомим фланцем першого сильфона, а другий торець – з першим рухомим фланцем, в якому установлений регулюючий дросель, а також додатково установлений підсумовуючий елемент у вигляді двоплечого важеля, одне плече якого шарнірно зв'язане з вихідною тягою диференціюючого датчика, середня точка – із золотником, а друге плече – зі шпинделем. Економічна привабливість визначається можливостями практичного застосування в системах опалення та водопостачання для захисту від розмороження.

Конкурентоспроможні прикладні розробки та новітні технології за пріоритетними напрямками розвитку науки і техніки

Пріоритетний напрям: *Збереження навколишнього середовища (довкілля) та сталий розвиток.*

Тема: *“Антропогенна трансформація рослинного покриву національного природного парку “Подільські Товтри” та його охорона, збереження і відтворення”* (виконавці – Л.С.Балашов, М.Д.Матвєєв, Л.Г.Любінська, М.І.Козак, В.А.Колодій, М.О.Тарасенко, Н.В.Казанішена).

Здійснено обстеження стану екосистем; проведення популяційних досліджень; опрацювання архівних матеріалів з лісовпорядкування. Проведено оцінку загроз, проаналізовано стан екосистем, виявлено напрямки антропогенної трансформації. Визначено основні загрози біорізноманіттю НПП “Подільські Товтри”. Проведено популяційні дослідження раритетних видів. Проаналізовано рівень загроз екосистемам і біорізноманіттю,

розроблено класифікаційну схему екосистем різних рівнів, описано созо-логічний стан раритетів та шляхи охорони екосистем.

Апробація досліджень здійснювалася в межах діяльності НПП “Подільські Товтри” і Кам’янець-Подільського Ботанічного саду.

Результати розробки можуть бути впроваджені в практику діяльності НПП “Подільські Товтри”, а також Кам’янець-Подільського ботанічного саду, Кам’янець-Подільського та Ярмолинецького держлісгоспів, комунальних лісових господарств “Надра Кам’яниччини”, “Агроліс”, “Городоцький ліс”, “Хмельницькоблагроліс”.

Пріоритетний напрям: *Нові речовини та матеріали.*

Тема: *“Створення пристроїв мікро- та оптоелектроніки”* (виконавці – Ц.А.Криськов, А.А.Криськов, О.М.Рачковський).

Предмет дослідження: механізми роботи пристроїв мікро- та оптоелектроніки. Об’єкт дослідження: халькогенідні напівпровідники, зокрема їх використання в процесах технологічного і прикладного характеру.

Створено технологічне обладнання для додаткового очищення вихідних речовин методами вакуумної сублимації й зонного плавлення, а також для здійснення процесів синтезу сполук та вирощування кристалів методами сплавлення, вакуумної сублимації, хімічного транспорту та Бріджмена-Стокбаргера. Отримано 2 патенти: № 43897 “Спосіб отримання однорідно легованих кристалів А4В6” та патент № 43898 “Спосіб отримання високо однорідних халькогенідних напівпровідникових матеріалів А4В6” на корисні моделі для створення високооднорідних та однорідно легованих сполук та тонких плівок методом пульверизації з наступним піролізом. Виготовлено тонкі плівки халькогенідних сполук на підкладках монокристалічного кремнію та показано їх перспективність для просвітлення прямого та відбитого світла. Створено технологію та виготовлено дослідні зразки термоелектричних перетворювачів енергії на основі телуриду свинцю. Управління фізичними параметрами сполук можливе зміною: температури синтезу, швидкості охолодження, хімічного складу; легуванням. Такими методами є змога виготовляти матеріали для волоконної оптики, здійснювати переходи “діамагнетик–парамагнетик”, отримувати стан спінового скла.

Синтезовані сполуки мають певні переваги над вітчизняними або зарубіжними аналогами, оскільки володіють достатньою структурною досконалістю, а розподіл легуючих домішок за їх об’ємом – високою однорідністю, що підтверджено двома патентами на корисні моделі. Пристрій для пульверизації тонких плівок має істотні відмінності від наявних віт-

чизняних і зарубіжних моделей, що також підтверджено патентом.

Апробація розробки здійснювалась у науково-дослідній лабораторії напівпровідників університету, в навчальному процесі на фізико-математичному факультеті Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та в Прикарпатському національному університеті імені В.С.Стефаника.

Є попередня домовленість з КП "Арсенал" м.Київ про виконання спільних наукових досліджень з вирощування монокристалів германію для створення пристроїв інфрачервоного діапазону. Розробка може викликати зацікавлення у науково-дослідних організаціях, які мають потребу у створенні напівпровідникових сполук, на підприємствах твердотільної електроніки.

Пріоритетний напрям: *Нові речовини та матеріали.*

Тема: *"Пристрій для захисту дизелів армійських машин"* (виконавці – А.М.Божок, В.А.Мельник)

Пристрій для захисту дизелів армійських машин містить датчик аварійної частоти обертання у вигляді відцентрового вантажу, встановленого на маховику, виконавчого механізму у вигляді підпружиненої повітряної заслінки у всмоктувальному тракті, мікровимикач і електромагніт, взаємодіючий з виконавчим механізмом, а мікровимикач – з датчиком, який відрізняється тим, що датчик аварійної частоти обертання і додатковий датчик засмічення повітроочисника виконано у вигляді підпружиненої діафрагми, утворюючої із всмоктувальним трактом герметичну порожнину, а основою зв'язаної зі штоком, оснащеним упором і виконавчим механізмом у вигляді клапана, встановленими у герметичній порожнині поза впускним трактом, причому упор взаємодіє із додатково встановленим фіксатором у вигляді ролика, зв'язаного з електромагнітом, а мікровимикач виконаний у вигляді першого і другого рухомих контактів, розміщених на штоці, і першого і другого нерухомих контактів, розміщених на всмоктувальному тракті, при цьому перший рухомий контакт взаємодіє з першим нерухожим контактом, з'єднаним із додатково встановленою сигнальною лампою засмічення повітроочисника, а другий рухомий контакт – з другим нерухожим контактом, з'єднаним з електромагнітом.

Результати розробки випробовувались у діяльності факультету військової підготовки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та Кам'янець-Подільського військового гарнізону.

Розробка може викликати зацікавлення в інженерних і обслуговуючих підрозділах збройних сил України та у проектах Міністерства оборони України.

Пріоритетний напрям: **Нові речовини та матеріали.**

Тема: **“Пристрій для захисту систем опалення та водопостачання від розморожування”** (виконавці – А.М.Божок, В.П.Кримський)

Пристрій для захисту систем опалення та водопостачання від розморожування містить вентиль з нерухомою кришкою, рухомим шпинделем з обмежувачем переміщення, золотником і пружним елементом, з'єднаним різьбою з кришкою, нерухоме сидло, що взаємодіє через пружний елемент і золотник зі шпинделем, який відрізняється тим, що в ньому додатково установлений диференціюючий датчик температури, виконаний у вигляді двох сильфонів, з'єднаних один з другим першим рухомим фланцем, а другий торець першого сильфона зв'язаний з нерухомим фланцем, і установлених у напрямній, розміщений усередині другого сильфона третій сильфон, з'єднаний одним торцем із першим рухомим фланцем, а другим торцем з другим рухомим фланцем і вихідною тягою, з якими зв'язаний другий торець другого сильфона, а також установлений четвертий сильфон, усередині якого розміщений перший сильфон, при цьому торець четвертого сильфона жорстко зв'язаний з нерухомим фланцем першого сильфона, а другий торець – з першим рухомим фланцем, в якому установлений регулюючий дросель, а також додатково установлений підсумовуючий елемент у вигляді двоплечого важеля, одне плече якого шарнірно зв'язане з вихідною тягою диференціюючого датчика, середня точка – із золотником, а друге плече – зі шпинделем.

Апробація пристрою здійснювалась у котельнях навчальних корпусів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та котельнях КП “Міська лазня”.

Може використовуватись у будь-яких системах опалення та водопостачання, зокрема на підприємствах міських комунальних господарств.

Пріоритетний напрям: **Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань.**

Тема: **“Сучасні моделі організації навчання, виховання і реабілітації дітей з порушеннями психофізичного розвитку”** (виконавці – С.П.Мирнова, О.В.Гаврилов, М.П.Матвєєва).

Розробка здійснена в руслі перспективних напрямків розвитку корекційної педагогіки. Актуальність пропонованої розробки зумовлена переосмисленням ставлення до організації навчання і виховання дітей з особливостями психофізичного розвитку. Запровадження сучасних моделей організації навчання, виховання і реабілітації таких дітей потребує підготовки фахівців, оскільки ефективність інтегрованого та інклюзивного

навчання залежить від правильного психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку, який забезпечують як вчителі-дефектологи, так і вихователі, вчителі, психологи загальноосвітніх закладів. Наказом МОН України за № 691 від 02.12.2005р. “Про створення умов щодо забезпечення права на освіту осіб з інвалідністю” передбачено включення до навчальних планів дисципліни “Основи корекційної педагогіки” у вищих навчальних закладах, які готують фахівців за напрямом “Педагогічна освіта”. Проте в Україні наразі відсутній відповідний сучасний підручник. Пропонована розробка за структурою та змістом повністю відповідає сучасній навчальній програмі з основ корекційної педагогіки для ВНЗ за напрямом “Педагогічна освіта”. Висвітлено проблеми корекційної освіти дітей з різними порушеннями у психофізичному розвитку, психолого-педагогічної допомоги дітям з вадами емоційно-вольової сфери. Окремий розділ присвячено психолого-педагогічній корекції відхилень у поведінці дітей. Подано розроблені авторами методичні рекомендації щодо індивідуального навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку як форми організації корекційно-педагогічного процесу та особливостей індивідуального підходу до дітей з порушеннями психофізичного розвитку в умовах інтегрованої та інклюзивної освіти.

Апробація розробки здійснювалася в межах навчального процесу на факультеті корекційної та соціальної педагогіки і психології К-ПНУ імені Івана Огієнка, в Кам’янець-Подільському багатопрофільному навчально-реабілітаційному центрі.

Розробка може бути використана вчителями, психологами у процесі психолого-педагогічного супроводу дітей з вадами психофізичного розвитку в умовах загальноосвітніх закладів, а також у спеціалізованих навчально-реабілітаційних закладах.

Найважливіші розробки, відкриття, роботи із значним економічним та соціальним ефектом

Назва розробки: ***Спосіб створення захисту радіоелектронної апаратури літальних апаратів від дії електромагнітного імпульсу.***

Автори: О.М.Воробйов, М.Г.Курило, В.М.Гераскін

Основні характеристики, суть розробки: Спосіб створення захисту радіоелектронної апаратури літальних апаратів від дії електромагнітного імпульсу, при якому виявляють факт застосування електромагнітного імпульсу за допомогою приладів спостереження на літальному апараті, виконують екранування за допомогою обшивки фюзеляжу та між внут-

рішніми екранами та пристроями захисту виводів, який відрізняється тим, що додатково виконують нейтралізацію внутрішніх струмів за допомогою приладів захисту, при цьому прилади захисту встановлюють для кожної системи (елемента) літального апарата.

Патентно-, конкурентноспроможні результати: Робота конкурентно-спроможна, захищена авторським правом (патент № 52516; зареєстровано в Державному реєстрі патентів України 25.08.2010 р.).

Порівняння з світовими аналогами: Станом на 2010 р. аналогічні розробки відсутні.

Економічна привабливість розробки для просування на ринок, впровадження та реалізації, показники, вартість: Економічна привабливість визначається можливостями практичного застосування в системах захисту радіоелектронної апаратури літальних апаратів від дії електромагнітного імпульсу.

Галузі міністерства, відомства, підприємства, організації, де можуть бути реалізовані результати розробки: Результати розробки можуть бути реалізовані в проектах Міністерства оборони України.

Стан готовності розробки: Має завершений характер.

Результати впровадження: Корисна модель відноситься до способу створення захисту радіоелектронної апаратури літальних апаратів від дії електромагнітного імпульсу автоматики і може бути використана в засобах захисту радіоелектронної апаратури.

Назва розробки: ***Пневматичний привід системи гальмування мобільно-енергетичного засобу.***

Автори: А.М.Божок, В.П.Кримський

Основні характеристики, суть розробки: Пневматичний привід системи гальмування мобільно-енергетичного засобу, що містить джерело стисненого повітря, корпус, кришку і основну діафрагму, утворюючі порожнину, безпосередньо сполучену з джерелом, пружину, установлену між основною діафрагмою і корпусом, і шток, з'єднуючий основну діафрагму з гальмом, який відрізняється тим, що він додатково обладнаний двома, центральною і периферійною, концентрично розміщеними діафрагмами, установленими в корпусі співвісно з основною діафрагмою, причому основа центральної діафрагми з'єднана з пружиною і штоком, а основа периферійної діафрагми додатковими, розміщеними через 120°, трьома тягами – з основою основної діафрагми, при цьому порожнина, утворена корпусом, центральною, периферійною і основною діафрагмами, із джерелом стисненого повітря сполучається додатково установленою пнев-

молінією безпосередньо, а порожнина, утворена корпусом, кришкою і основою діафрагмою, – через пневмолінію і додатково установлений регулюючий дросель.

Патентно-, конкурентноспроможні результати: Робота конкурентноспроможна, захищена авторським правом (патент № 51393; зареєстровано в Державному реєстрі патентів України 12.07.2010 р.).

Порівняння з світовими аналогами: Станом на 2010 р. аналогічні розробки відсутні.

Економічна привабливість розробки для просування на ринок, впровадження та реалізації, показники, вартість: Економічна привабливість визначається можливостями практичного застосування в проектах Міністерства оборони України.

Галузі міністерства, відомства, підприємства, організації, де можуть бути реалізовані результати розробки: Результати розробки можуть бути реалізовані в проектах Міністерства оборони України.

Стан готовності розробки: Має завершений характер.

Назва розробки: *Лічильник сипучих матеріалів.*

Автори: О.М.Воробйов, М.Г.Курило, В.М.Гераськін

Основні характеристики, суть розробки: Лічильник сипучих матеріалів, що містить замкнений конвеєр з привідним і натяжним механізмами, перетворювач ваги сипучого матеріалу у пропорційний сигнал й інтегратор, зв'язаний з привідним механізмом і перетворювачем, який відрізняється тим, що в ньому додатково установлено гідравлічний демпер з регулюючим дроселем, з'єднаний із натяжним механізмом, а перетворювач виконаний у вигляді натяжного механізму, а інтегратор – у вигляді корпусу з установленим у ньому з можливістю обертання підпружиненим диском, ролик з механізмом переміщення, взаємодіючим з диском, причому ролик виконано сферичним, зрізаним з двох боків конусним протилежно розміщеними заглибленнями і установлений на сферичну вісь, а механізм переміщення виконано у вигляді тяги, кінематично зв'язаної з натяжним механізмом і сферичною віссю й додатково установлений шліцьовий вал із зубчастою передачею, одне із коліс якої з'єднано з додатково установленим показчиком ваги сипучого матеріалу, а друге посаджено на шліцьовий вал з обмеженим уздовж осі ходом, оснащений шпильковою втулкою, з можливістю обертання і переміщення вздовж вала і фрикційної взаємодії із сферичним роликом.

Патентно-, конкурентноспроможні результати: Робота конкурентноспроможна, захищена авторським правом (патент № 51415; зареєстровано

в Державному реєстрі патентів України 12.07.2010 р.).

Порівняння з світовими аналогами: Станом на 2010 р. аналогічні розробки відсутні.

Економічна привабливість розробки для просування на ринок, впровадження та реалізації, показники, вартість: Економічна привабливість визначається можливостями практичного застосування в різних галузях промисловості.

Галузі міністерства, відомства, підприємства, організації, де можуть бути реалізовані результати розробки: Результати розробки можуть бути реалізовані в проєктах Міністерства оборони України.

Стан готовності розробки: Має завершений характер.

Результати впровадження: Розробка апробована на військовому факультеті Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Назва розробки: *Транспортер для перевезення поранених, хворих і легкопошкоджуваних вантажів.*

Автори: В.М.Гераськін, А.М.Божок

Основні характеристики, суть розробки: Транспортер для перевезення поранених, хворих і легкопошкоджуваних вантажів, що містить раму, розміщені на ній кабіну, вантажну платформу, силову установку і передачу, ходову частину з установленим на ній гусеничним ланцюгом, взаємодіючі з ним ведучі і напрямні колеса, підтримуючі і зв'язані через торсіонну підвіску, опорні котки, який відрізняється тим, що він додатково оснащений двома двоплечними важелями, відновлювальною пружиною і гідравлічним демпфером з регульованим дроселем, причому важелі своїми середніми точками шарнірно установлені на рамі, верхні плечі важелів зв'язані шарнірно один з другим через відновлювальну пружину і демпфер, а нижні приєднані до кінців підвіски у вигляді додаткової установленної пружної стрічки, на якій закріплено опорні котки.

Патентно-, конкурентноспроможні результати: Робота конкурентноспроможна, захищена авторським правом (патент № 50294; зареєстровано в Державному реєстрі патентів України 25.05.2010 р.).

Порівняння з світовими аналогами: Станом на 2010 р. аналогічні розробки відсутні.

Економічна привабливість розробки для просування на ринок, впровадження та реалізації, показники, вартість: Економічна привабливість визначається можливостями практичного застосування в проєктах Міністерства оборони України та цивільній медицині.

Галузі міністерства, відомства, підприємства, організації, де можуть бути реалізовані результати розробки: Результати розробки можуть бути реалізовані в проектах Міністерства оборони України.

Стан готовності розробки: Має завершений характер.

Відомості про науково-дослідну роботу та інноваційну діяльність студентів, молодих учених

Науково-дослідна робота студентів і молодих учених у 2010 р. здійснювалася за координації Ради молодих учених і Студентського наукового товариства університету. Науково-дослідною та творчо-креативною роботою було охоплено понад 4500 студентів університету, які працювали у 298 наукових гуртках і проблемних групах, 15 творчих групах при наукових школах, науково-дослідних центрах і лабораторіях, а також у колективах із розробки комплексних, колективних наукових проектів; 43 студенти брали участь у розробці держбюджетної та госпдоговірної тематики (археологічні розкопки). До керівництва діяльності науково-дослідною роботою студентів було залучено майже всіх науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації.

Школою наукового зростання студентів ВНЗ 3-4 рівня акредитації є Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт та Всеукраїнська предметна олімпіада. Цінність їх полягає як в охопленні значної кількості студентської молоді, так і в можливості для кожного учасника більш глибоко засвоїти обраний фах, ті чи інші навчальні дисципліни.

Результати участі студентів нашого університету у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних і гуманітарних наук є загалом позитивними. У жовтні-грудні 2009 р. було проведено I тур конкурсу студентських наукових робіт, за результатами якого відібрано 14 кращих робіт і направлено на II етап у відповідні базові вищі навчальні заклади. Шість з них були удостоєні дипломів.

Дипломом Першого ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з математичних наук нагороджений магістрант фізико-математичного факультету Сидорук Володимир Антонович (науковий керівник – доктор фізико-математичних наук, професор І.М.Конет) та дипломом Третього ступеня нагороджений магістрант фізико-математичного факультету Старик Сергій Володимирович (науковий керівник – кандидат фізико-математичних наук, доцент В.О.Гнатюк).

Дипломом Другого ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у галузі “Педагогічні науки” нагороджений магістрант фізи-

ко-математичного факультету Шуліка Віктор Сергійович (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор В.В.Мендерецький).

Дипломом Першого ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з розділу “Романо-германські мови і літератури” нагороджена магістрантка факультету іноземної філології Гуска Анна Михайлівна (науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент Л.О.Іванова).

Дипломом Першого ступеня на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з української мови і літератури нагороджена магістрантка факультету української філології та журналістики Книш Олена Вікторівна (науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент А.С.Попович) та дипломом Другого ступеня нагороджена студентка 3 курсу факультету української філології та журналістики Піво Наталія Василівна (науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Л.М.Марчук).

Вагомими є результати участі студентів у щорічному Міжнародному конкурсі з української мови імені П.Яцика. У 2010 році студентка 3 курсу факультету української філології та журналістики Кашуба Зореслава Сергіївна на IV етапі X Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика стала переможцем у номінації “За творчий потенціал” (науковий керівник – доктор філологічних наук, професор Л.М.Марчук).

Студент 5 курсу історичного факультету Ростислав Майор став переможцем Всеукраїнського студентського конкурсу “Завтра. ua”, став стипендіатом фонду Віктора Пінчука, упродовж року отримуватиме стипендію у розмірі 980 грн. (науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент А.А.Заводовський).

Студент 4 курсу історичного факультету Руслан Савчук переміг у конкурсі “Україна-3000”, ставши річним стипендіатом, отримуватиме стипендію у розмірі 350 грн.

У 2010 році в університеті проведено 1 Міжнародну, 1 Всеукраїнську і 2 регіональних студентських наукових конференцій. Здійснено 623 студентських публікації.

Проблеми ефективного розвитку наукових досліджень молодих вчених Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка постійно перебувають у центрі уваги керівництва університету, деканатів факультетів, фахових кафедр, науково-дослідного сектору університету, відділу аспірантури і докторантури. З метою стимулювання подальших наукових досліджень молодих вчених в університеті передбачено низку заходів, зокрема, проведення II наукової конференції молодих вчених, присвяченої 92-й річниці від дня заснування Кам’янець-Подільського націо-

нального університету імені Івана Огієнка (20–21 жовтня 2010 р.); опублікування монографій молодих вчених та авторефератів дисертацій аспірантів і здобувачів (коштом університету); відрядження молодих вчених на наукові конференції, школи, семінари (коштом університету); участь молодих вчених у виконанні держбюджетних науково-дослідних робіт; преміювання аспірантів і здобувачів наукових ступенів у зв'язку із захистом дисертацій і отриманням дипломів кандидатів наук (упродовж року).

Упродовж 2010 року стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених отримували доценти університету О.А.Смалько і О.М.Семерня. Академічну стипендію імені М.С.Грушевського отримувала аспірантка кафедри журналістики Т.І.Кріль. Викладач кафедри інформатики В.А.Іванюк нагороджений Премією Національної академії наук України для молодих учених (рішення Президії НАН України від 24 лютого 2010 року).

Відомості про наукове співробітництво із закордонними організаціями

Відповідно до чинного національного законодавства міжнародна співпраця у 2010 році зосереджувалась навколо 9 основних напрямів: виконання державних програм, зокрема інформування громадськості про євроатлантичний вибір України та співпраці з закордонним українством; налагодження співпраці з зарубіжними організаціями, установами, фондами; здійснення грантової політики; проведення міжнародних конференцій, симпозіумів, круглих столів; наукове стажування; обмін викладачами та студентами; мовна практика та діяльність літніх шкіл; участь у заходах міжнародного характеру – фестивалях, конкурсах, виставках, спортивних змаганнях тощо; організація роботи наукових міжнародних центрів та спільних збірників наукових праць із зарубіжними установами та організаціями.

Вдосконалювалися форми і методи організації міжнародного співробітництва. На це було спрямовано розгляд у листопаді місяці на ректораті питання “Робота кафедр та факультетів університету із забезпечення членства у міжнародних організаціях з профілю діяльності” та у грудні місяці на вченій раді питання “Стан виконання університетом міжнародних договорів та завдання щодо вдосконалення цієї роботи”. За цими рішеннями ректором університету видано накази, згідно яких розроблено детальні заходи щодо вдосконалення цих напрямів. Крім цього всі 44 кафедри на своїх засіданнях слухали питання про міжнародну співпрацю. Варто підкреслити, що в університеті сформовано окремі структури, що займаються

вивченням і популяризацією міжнародного досвіду, зокрема: Центр Європейської інформації, котрий діє на базі наукової бібліотеки університету, Міжнародний семінар для науково-педагогічних працівників при методичній раді університету, Центр американо-англійських студій при кафедрі англійської мови, Кабінет полоністики тощо.

Університет співпрацює із 86 зарубіжними установами, організаціями та фондами 17 країн світу. Є членом Євразійської (квітень 2007 р.) та Міжнародної (квітень 2008 р.) асоціацій університетів і співзасновником Консорціуму університетів України та Варшавського університету (2008 р.).

Станом на 1.01.2011 р. університет мав із зарубіжними партнерами 51 підписану угоду. Упродовж звітного періоду 2010 року університетом підписано нові договори про співпрацю з Краснодарською крайовою громадською організацією “Співдружність Кубань-Україна” (м.Краснодар, Російська Федерація), Саратовським державним університетом ім. М.Г.Чернишевського (Росія), Академічним товариством Міхала Балудянського (м.Кошіце, Словаччина), Спортивним клубом “CO-VER Sportiva MAPEI”, м.Домодосола (Італія), Євроакадемією (м.Таллінн, Республіка Естонія), Тамбовським державним університетом імені Г.Р.Державіна (Росія), Державним освітнім закладом вищої професійної освіти “Магнітогорський державний університет” (Росія), Державним освітнім закладом вищої професійної освіти “Забайкальський державний гуманітарно-педагогічний університет ім. М.Г.Чернишевського” (м.Чита, Росія), Вищою державною професійною школою у Глогуві Республіка Польща); крім цього природничим факультетом укладено угоду про співпрацю з інститутом ботаніки Ягелонського університету (м.Краків, Республіка Польща) та Природничим музеєм у Будапешті (Угорщина). 19 з цих угод передбачають обмін студентами та науково-педагогічними працівниками. Це дало змогу з 01.01.2007 року навчатися або пройти практику, стажування в зарубіжних ВНЗ 379 студентів, з них 100 за період з 01.01.2010 по 27.12.2010.

Наявна договірно-правова база дозволила налагодити роботу з виконання міжнародних проектів та грантів. З 01.01.2007 року по 27.12.2010 їх виконано або в стадії виконання 154, в тому числі 41 за період з 01.01.2010 по 27.12.2010.

У контексті Болонського процесу в університеті продовжував діяти міжнародний лекторій з вивчення зарубіжного досвіду у сфері освіти і виховання, який розпочав діяльність у 2007 році. Так, у квітні 2010 у ньому виступали французькі працівники освіти з округу Леон: Патрісія Бержірон, Жізель Мустафа, Анн Шану, Елен Дешарм, Бернадет і Мішель Роше. Пе-

ред студентами університету виступали іспанські студенти, учасники волонтерського руху. 29–30 березня – прочитали лекції викладачі з Університету Південної Кароліни Кортні Толлісон та Джефф Янкофф. 18 листопада в університеті виступав Тібор Міклош Попович – член асоціації українців, географічного товариства Угорщини, 30 листопада – Дворжіков Віктор Вікторович представник бельгійської компанії “Сафез” Україна-Бельгія, 20 – грудня представник Корпусу Миру в Україні Курт Фогельман.

Університет став місцем проведення міжнародних заходів. Так, методична Літня школа для викладачів англійської мови “Комп’ютерні технології у викладанні англійської мови як іноземної” працювала з 21 по 25 червня 2010 року на базі двох мультимедійних навчальних аудиторій кафедри англійської мови факультету іноземної філології. Її організаторами виступили Всеукраїнська спілка викладачів англійської мови як іноземної “TESOL-Ukraine” (очолює спілку викладач кафедри англійської мови нашого університету Миколайчук Аліса Іванівна), факультет іноземної філології. Школа працювала за фінансової підтримки Відділу освіти і преси Посольства США в Україні. Організаційний комітет очолила заступник декана факультету іноземної філології Федірко Світлана Михайлівна.

У роботі Літньої школи брали участь 42 викладачі з 32 вищих та середніх навчальних закладів України. Учасники семінарів мали змогу ознайомитися з найсучаснішими новинками у використанні Інтернет- та комп’ютерних технологій у викладанні та вивченні іноземних мов. Ділились досвідом і проводили заняття гості зі США пан Томас Таскер та пан Шон Конлі. Пан Шон Конлі працює заступником декана з наукової роботи коледжу Марлборо, м.Бретлборо, штат Вермонт (США). Пан Томас Таскер – доцент Пенсильванського університету, Пенсильванія (США). Упродовж 2009–2010 н.р. Томас Таскер працює у Києво-Могилянській Академії за програмою Державного департаменту США “English Language Fellow Program”.

Подальшого розвитку міжнародне співробітництво дістало в сфері науки. У Міністерстві юстиції України зареєстровано з іноземними партнерами і побачили світ 4 збірники наукових праць: з Жешівським університетом (Республіка Польща) – для науково-педагогічних працівників “Гуманітарний збірник: Україна – Польща”; з Вищими державними професійними школами у Перемишлі і Саноці (Республіка Польща) – для науково-педагогічних працівників “Проблеми філології та культури: Україна-Польща”, збірник студентських наукових праць “Національно-культурний аспект вивчення україністики і полоністики”, з Державним навчальним

закладом “Придністровський державний університет імені Т.Г.Шевченка” – українсько-молдовський збірник наукових праць “Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров’я людини”. Вжиті заходи дозволили збільшити кількість наукових публікацій вченими університету до 267 проти 127 у 2009 році. З числа публікацій за кордоном вийшло 9 навчальних посібників обсягом 104,8 ум. друк. арк.

Завдяки налагодженому співробітництву електронний ресурс наукової бібліотеки поповнився на 487 тис. видань, а книжковий – на 4 тисячі книг французькою та польською мовами, 155 Гб записів світової музики. У цьому контексті плідні міжнародні зв’язки вибудовує наукова бібліотека, зокрема з Російською національною бібліотекою в Санкт-Петербурзі та науково-технічною бібліотекою університету “Краківська політехніка”.

У відповідності з угодою, підписаною 2007 року, працівники відділу наукової бібліографії і краєзнавства Російської національної бібліотеки взяли участь у 2-х міжнародних конференціях, що проходили в нашому університеті 2008 і 2010 рр. У вересні цього року делегація університету – директор наукової бібліотеки В.С.Прокопчук, завідувач відділу наукової бібліографії Т.М.Опря та завідувач відділу комплектування і наукової обробки літератури Л.В.Литвиненко – взяли участь і виступили на Міжнародному бібліографічному конгресі, що проходив у Санкт-Петербурзі на базі Російської національної бібліотеки. Публікації у наукових збірниках сторін, підготовка спільних бібліографічних праць, допомога і підтримка нашим здобувачам – це те, що наповнює договір про співпрацю між двома книгозбірнями.

Одночасно взяли участь у міжнародній конференції з бібліотекознавчих проблем, яка проходила у вересні 2010 р. в університеті колеги з Кракова, директор науково-технічної бібліотеки Краківської політехніки Марек Гурський і заступник директора Дорога Буздиган. У червні 2011 р. наша делегація візьме участь у конференції в Кракові, планується підписання договору про співпрацю.

Такі контакти дозволили розширити географію міжнародних зв’язків, що позначилось на інтенсивності міжнародних відряджень. У 2010 році науково-педагогічними працівниками та студентами їх виконано 282 проти 188 у минулому році. З цього числа з метою наукової роботи та наукового стажування було 25 відряджень, 147 з метою участі у конференціях, з’їздах та ін., 76 студентів здійснювали частковий курс навчання або навчалися на мовних курсах. Уперше в 2010 році 2 студенти історичного факультету брали участь у роботі Міжнародної археологічної академії у м.Глогув, яку

організували Інститут археології ПАН та місцеві владні структури. В роботі літніх шкіл у Жешівському університеті та Університеті Миколая Коперніка (Республіка Польща) – четверо осіб. Декан факультету корекційної та спеціальної педагогіки та психології В.І.Співак, декан факультету психології А.В.Михальський, магістрантка факультету іноземної філології Судець Наталія та факультету психології Мальченко Тетяна здобули наукові стипендії ЮНЕСКО для праці на базі Академії спеціальної педагогіки імені Марії Гжегожевської у Варшаві.

Про міжнародне визнання університету засвідчує те, що університет відвідало 319 іноземців з 34 організацій, 14 країн світу. У 2010 році науково-педагогічними працівниками та студентами університету на різного роду міжнародних конкурсах виборено 16 дипломів, а на міжнародних спортивних змаганнях 21 медаль та встановлено 5 рекордів. З проблем, які необхідно вирішити, найбільш актуальними є такі: університет, ведучи міжнародну діяльність, бере активну участь у виконанні програми “Зарубіжне українство”. Щорічно в університеті проходить мовне стажування від 30 до 50 осіб українського походження з-за кордону. Ця діяльність стримується тим, що на фінансування цього напрямку діяльності в університеті кошти відсутні, відтак його активізації могла б сприяти підтримка у вигляді державного фінансування.

Одержано 20 травня 2011 року